

איחיון קוגניטיבי

ד"ר ארתור ל' קוסטה
ד"ר רוברט ג' גרמסטון

תרגמה מאנגלית: מיכל צוקרמן

משרד החינוך, התרבות והספורט
האגף לתוכניות לימודים

מכון ברינקו וייס
לטיפול החשיבה

משרד החינוך, התרבות והספורט
מינהל כוח אדם בהוראה, תאום ובקרה

COGNITIVE COACHING
A foundation for Renaissance Schools
Arthur L. Costa and Robert J. Garmston

Published in Hebrew by
The Branco Weiss Institute for the Development of Thinking
by arrangement with Christopher Gordon Publishers
Copyright © 1994 by Christopher Gordon Publishers, Inc.
ISBN: 0-926842-37-4

Hebrew Rights © 1999
The Branco Weiss Institute for the Development of Thinking
P.O.Box 648, Jerusalem 91006

Printed in Israel

אין להעתיק, לשכפל, להקליט, לתרגם, לאחסן במאגר מידע
או להפיץ ספר זה או קטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי,
אלקטרוני, אופטי, או מכני (לרבות צילום והקלטה)
ללא אישור בכתב מהמוציא לאור.

תרגום מאנגלית: מיכל צוקרמן
עריכה ועריכת לשון: הילה בלום
עיצוב והפקה: דליה שרון
עטיפה: ענת פלג

© 1999
כל הזכויות שמורות
למכון ברנקו וייס לטיפוח החשיבה
ת.ד. 648, ירושלים 91006

מסת"ב: 965-7050-07-3

לוחות והדפסה: דפוס פרינטיב
נדפס בישראל

תוכן העניינים

vii	הקדמה מאת קרל גליקמן
ix	הערת מבוא מאת רוברט ה' אנדרסון
xi	מקורותיו של האימון הקוגניטיבי
xiii	דברי תודה
1	1 מהו אימון קוגניטיבי?
	מטפורות לאימון, שלוש מטרות, לקראת הגדרה חדשה של אימון, מדוע אימון, תועלות האימון, בית הספר החדש
13	2 יסודות האימון הקוגניטיבי
	רקע היסטורי, מפגש התכנון, התצפית בשיעור, מפגש המעקב, דוגמאות לרצף ממשי, להתחיל באימון, במה המורים מעוניינים שהמאמן יצפה? (משוב לא-מילולי שמורים מבקשים לעתים קרובות לגבי עצמם, משוב מילולי שמורים מבקשים לעתים קרובות לגבי עצמם, משוב לא-מילולי שמורים מבקשים לעתים קרובות על תלמידיהם, משוב מילולי שמורים מבקשים לעתים קרובות על תלמידיהם), סיכום
37	3 פיתוח אמון ושמירה עליו
	מאפייני אמון (אמון עצמי, אמון בין פרטים, אמון בתהליך האימון), יחסי קרבה והיחס שביניהם לבין אמון (התנהגויות לא-מילוליות, התנהגויות מילוליות), אמון בתהליך האימון (מפגש התכנון, התצפית, מפגש המעקב)
59	4 גמישות באימון
	הבנת התפיסה, מערכות ייצוג (אותות שפה, מדדים לשוניים לממדי הוויה מועדפים, תזוזת עיניים), סגנונות חשיבה (אי-תלות בשדה ההתייחסות, תלות בשדה ההתייחסות, תגובותיהן של שתי מורות לאימון קוגניטיבי), מערכת אמונות חינוכית (חמש מערכות אמונה), השפעת המגדר, גזע אתניות ותרבות, סיכום

- 87 5 קוגניציה והוראה
 חמישה ממצאים, דגם בסיסי (דגם של תפקוד אינטלקטואלי), ארבעה שלבים של חשיבה הוראתית (תכנון: השלב הפרה-אקטיבי; הוראה: השלב האינטראקטיבי; ניתוח והערכה: השלב הרפלקטיבי; יישום: שלב ההשלכות לעתיד), סיכום
- 109 6 כלי אימון לקוגניציה
 מפגש התכנון, תצפית, מפגש המעקב (מפה בסיסית של מפגש חשיבה), שפת האימון, מיומנויות של הצגת שאלות (טון הדיבור, מבנה המשפט, תחביר של שאלות, הנחות מוקדמות), חקירה והבהרה, הספקת נתונים (מפגש התכנון, מפגש המעקב), סיכום
- 131 7 השגת הולונומיה
 מצבי תודעה, המאמן כמתווך מצבי תודעה (יכולת, גמישות, מקצוענות, מודעות, תלות הדדית), תווך חמשת מצבי התודעה (התמקדות במצב הרצוי, תשעה עקרונות להתערבות, התאמת קצב והובלה, מעבר לטכניקה), סיכום
- 155 8 הערכת השפעותיו של האימון הקוגניטיבי
 המחקר על אימון קוגניטיבי (הוראה בכיתה, התפתחות קוגניטיבית אצל מורים, יחסים עם אחרים בבית הספר, לקראת הערכה מסוג חדש, ארבעה עקרונות של הערכה מסוג חדש, יחידות אוטונומיות ביחסי גומלין במסגרת מערכות הולונומיות, לולאות משוב, ארבע אבני פינה להערכה מסוג חדש), כיצד מאמנים מעריכים את צמיחתם הם (מאמנים מראיינים את עמיתיהם לצורך הערכה עצמית, מאמנים מנהלים יומן, מאמנים חושבים על אודות עצמם), הערכת צמיחתם של מורים (סיווגים להערכת צמיחה לקראת רפלקטיביות, תיעוד תקריות קריטיות, השלמת פסקה, תיקי עבודות, דו-שיח וראיונות), הערכת הקהילה ההולונומית הלומדת, הערכת הצמיחה הארגונית (בהירות ומיומנות בארגון, יכולת ברמת הארגון, מודעות ברמת הארגון, גמישות ארגונית, תלות הדדית בארגון), הערכת צמיחתם של תלמידים לקראת מידה רבה יותר של הולונומיה, סיכום, ספרות ומחקרים על אימון קוגניטיבי

9 בתי הספר החדשים כארגונים הולונומיים 189

חזונות של בית הספר החדש, חמישה מצבי תודעה המחלחלים בבית הספר החדש (חלונות של יכולת, חלונות של גמישות, חלונות של מקצוענות, חלונות של מודעות, חלונות של תלות הדדית), לקראת חזון רחב יותר

10 נספחים

213	נספח א	אסטרטגיה מטה-קוגניטיבית לסילוק דעות קדומות בתקשורת בין-תרבותית
222	נספח ב	מורים וזמן
224	נספח ג	לשון האימון: הצגת שאלות
227	נספח ד	מספר אסטרטגיות מילוליות
231	נספח ה	סיווגים להערכת צמיחה ברפלקטיביות
236		על המחברים

